Nota met beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland

Inleiding

Een tendens die we binnen onze gemeente zien is dat instellingen in Het Hogeland een beroep doen op de gemeente om een lening te verstrekken of om garant te staan voor een lening. Hoewel het verstrekken van een lening of garantstelling mogelijk is vanuit de publieke taak, brengt dit ook risico's met zich mee voor onze gemeente. De vraag is ook of de gemeente de aangewezen instelling is waartoe organisaties zich moeten richten en of de gemeente op grond van de wettelijke kaders wel een lening of garantie mag verstrekken.

De wet schrijft de gemeente voor zo min mogelijk risico's te nemen ten aanzien van garanties en geldleningen en deze zijn zelfs verboden als het de publieke taak niet betreft. De gemeente zal voorzichtig en weloverwogen met de risico's moeten omgaan en waar nodig beheersmaatregelen treffen.

Om aanvragen goed te kunnen beoordelen is het van belang beleidsregels vast te stellen en een toetsingskader te scheppen voor het verstrekken van geldleningen, borgstellingen en tertiaire achtervangposities. De "Nota met beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland" beoogt het realiseren van adequate besluitvormings- en werkprocessen met betrekking tot het verstrekken van garanties en geldleningen.

In deze nota hebben we het steeds over garantstelling. Juridisch wordt de term borgstelling gehanteerd. In het Burgerlijk Wetboek wordt de volgende definitie van ''borgtocht'' gehanteerd: ''Borgtocht is de overeenkomst waarbij de ene partij, de borg, zich tegenover de andere partij, de schuldeiser, verbindt tot nakoming van een verbintenis, die een derde, de hoofdschuldenaar, tegenover de schuldeiser heeft of zal krijgen''.
De gemeente is hierin de borg, de financier de schuldeiser en aan degene aan wie de lening is versterkt de hoofdschuldenaar.

Het uitgangspunt in de beleidsregels is het vermijden van financiële risico's en de lijn die gehanteerd wordt bij de aanvraag van een gemeentegarantie of geldlening is dan ook: *nee, tenzij*…
Het gaat te ver om te stellen dat de gemeente nooit garant kan of wil staan of een geldlening mag verstrekken. Wel stellen wij hierbij terughoudendheid voor door middel van de volgende voorwaarden (waarbij het verstrekken van een lening of garantstelling altijd de publieke taak van de gemeente Het Hogeland moet dienen):

Eerste voorwaarde
Primair moet de aanvrager als private partij zelf proberen financiële middelen te verkrijgen door bijvoorbeeld contributieverhoging, sponsoring of door zelf een geldlening af te sluiten bij een geldgever. In de meeste gevallen zal een geldgever een geldlening niet willen verstrekken als de aanvrager onvoldoende onderpand heeft waar hypothecaire zekerheden op kunnen worden gevestigd. In dergelijke gevallen zal een geldgever een garantstelling door de gemeente kunnen vragen.

Tweede voorwaarde
De aanvrager gaat andere mogelijkheden onderzoeken zoals de garantstelling door waarborgfondsen. Een van de kenmerken van een garantstelling is dat de gemeente een mogelijk financieel risico loopt. Het financiële risico ontstaat doordat de gemeente geen directe invloed heeft op de bedrijfsvoering van de instelling die een aanvraag voor garantie doet. Feitelijk is het beoordelen en waken over de financiële risico's van derden ook geen kerntaak van de gemeente. De gemeente doet er dan ook goed aan de garantstelling waar mogelijk over te laten aan een gespecialiseerd waarborgfonds.

Garantstelling door de gemeente moet alleen plaatsvinden als er **geen** andere mogelijkheden meer zijn. Er is een aantal waarborgfondsen op diverse terreinen waarop aanvragers een beroep kunnen doen, zoals:
- Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW);
- Stichting Waarborgfonds Kinderopvang;
- Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW);
- Waarborgfonds voor de Zorgsector (Wfz);
- Stichting Waarborgfonds voor de Sport (SWS);

Voordeel van dergelijke waarborgfondsen is dat deze vanuit hun expertise zowel de aanvraag/toekenning beoordelen en vervolgens een jaarlijkse controle uitvoeren op de verleende garantstelling. Hierdoor is de administratieve last voor de gemeente beperkt en de controle op de garantstelling geborgd.

Derde voorwaarde
Indien de aanvrager geen beroep kan doen op een waarborgfonds zou een gemeentegarantie kunnen worden verstrekt. Bij de beoordeling van de aanvraag zal de risicobeheersing een belangrijk item zijn. Er moet worden gekeken naar de duur, de omvang en de aard van de garantstelling. De kredietwaardigheid van de aanvrager moet worden beoordeeld.

Vierde voorwaarde
Indien de aanvrager zelf geen geldlening kan afsluiten bij een geldgever, zelfs niet met behulp van een gemeentegarantie, zou een gemeentelijke geldlening kunnen worden verstrekt. De gemeente dient in de overeenkomst van geldlening risico beperkende bepalingen opnemen. Net als bij het verstrekken van een gemeentegaranties moeten de financiële positie en prognoses van de aanvrager zodanig zijn dat rente en aflossing betaald kunnen blijven worden. In het geval dat de te financieren zaak een onroerende zaak is, het recht van hypotheek ten gunste van de gemeente wordt gevestigd en voor roerende zaken een recht van pand moet worden verleend.

Opbouw nota
In hoofdstuk 2 wordt de regelgeving uiteengezet waaraan moet worden voldaan ten aanzien van het verstrekken van de garanties en geldleningen.
De huidige situatie, soorten leningen en garantstellingen staan in hoofdstuk 3 beschreven.
Hoofdstuk 4 bevat de beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland.
Tot slot wordt bijlage I een stappenplan uiteengezet voor toekomstige verstrekkingen van garanties en geldleningen.

2 Wet- en regelgeving

Ten aanzien van het verstrekken van leningen en garanties door gemeenten geldt dat er, zowel op nationaal als op Europees niveau, sprake is van regelgeving waaraan moet worden voldaan. Zo stelt de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) dat leningen en garanties alleen verstrekt mogen worden voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast is er in de Gemeentewet vastgelegd dat er een financiële verordening moet zijn waarin nadere richtlijnen zijn opgenomen over de financieringsfunctie. Ook op grond van de Wet Markt en Overheid moet de gemeente zich aan de Europese mededingingsregels houden om verstoring van de grensoverschrijdende marktwerking te voorkomen. De regelgeving op Europees niveau heeft met name betrekking op het tegengaan van ongeoorloofde staatssteun.

Gemeentewet
In artikel 212 van de gemeentewet is aangegeven dat de Raad het financiële beleid ten aanzien van de gemeente vaststelt. De Raad heeft door middel van de financiële verordening hieraan gehoor gegeven.

In artikel 160 lid 1e van de gemeentewet is opgenomen dat het college bevoegd is tot uitvoeren van privaatrechtelijke rechtshandelingen. Het aangaan van een overeenkomst van een lening en een garantstelling valt onder dit begrip. In artikel 169 lid 4 van de gemeentewet is echter wel opgenomen dat het college de Raad vooraf inlichtingen geeft wanneer de Raad hierom verzoekt of wanneer een besluit ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. Wanneer een besluit ingrijpende gevolgen kan hebben dan mag het college geen besluit nemen alvorens de Raad haar bedenkingen en wensen ten gehore brengt.

Wet Fido
De Wet Fido, artikel 2, eerste lid geeft aan dat het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen en het verlenen van waarborgen en garanties uitsluitend zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak.
De wet stelt geen eisen aan het verstrekken van leningen en garanties uit hoofde van de publieke taak. Wel wordt in de toelichting op de Wet Fido aangegeven dat het gemeentebestuur (de gemeenteraad) bepaalt wat onder “de publieke taak” wordt verstaan. In die zin is er in de Wet Fido geen sprake van een inkadering. Dat is nagelaten omdat het op voorhand inkaderen van de publieke taak niet eenvoudig is. De gemeenten bepalen derhalve – gemotiveerd en transparant – in principe zelf wat onder de publieke taak moet worden verstaan en hoe deze zal worden uitgeoefend.

Financiële verordening en treasurystatuut gemeente Het Hogeland
In de Gemeentewet is vastgelegd dat er een financiële verordening moet zijn waarin nadere richtlijnen zijn opgenomen over de financieringsfunctie. Op grond van artikel 7 van de ‘Financiële verordening gemeente Het Hogeland’ besluit het college niet over het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties groter dan € 50.000. Artikel 15 van de ‘Financiële verordening gemeente Het Hogeland’ bepaalt dat het college in het treasurystatuut regels vaststelt inzake algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie en dit statuut ter vaststelling aanbiedt aan de raad.
Conform artikel 3 van het ‘Treasurystatuut gemeente Het Hogeland’ mag de gemeente leningen of garanties uit hoofde van de “publieke taak” uitsluitend verstrekken aan een door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partij, waarbij vooraf informatie wordt ingewonnen over de financiële positie en kredietwaardigheid van de betreffende partij.

Mededingingswet, zoals die luidt na wijziging door de Wet Markt & Overheid
Conform de gedragsregels in de Mededingingswet (zoals die luidt na wijziging door de Wet Markt & Overheid) moet een overheid, die activiteiten verricht die ook door marktpartijen kunnen worden verricht (zoals het verstrekken van een lening, waarmee de overheid actief is op de financiële markt), zich aan de Europese mededingingsregels houden om verstoring van de grensoverschrijdende marktwerking te voorkomen. Er bestaat een uitzondering voor economische activiteiten in het algemeen belang. Overheden hebben vrijheid bij het bepalen ervan. Terreinen waar de gemeente aan zou kunnen denken waar economische activiteiten in het algemeen belang verricht (kunnen) worden zijn volksgezondheid, maatschappelijke zorg en welzijn, culturele en educatieve activiteiten, ruimtelijke ordening en veiligheid.

Europese regelgeving/staatsteun
Daar waar in de Nederlandse wetgeving voor gemeenten een vastomlijnd kader voor de omschrijving van de publieke taak ontbreekt, bevat de Europese regelgeving wel een kader. Voor het uitzetten of verstrekken van middelen (waaronder leningen, waarborgen en garanties) voor de uitoefening van de publieke taak moet een gemeente rekening houden met de staatssteunregels uit het EG-verdrag (artikelen 87,88 & 89 EG verdrag). Bepaalde uitzettingen en verstrekkingen van middelen vallen namelijk onder deze Europese regelgeving.

De EU wil gelijke concurrentievoorwaarden scheppen voor alle ondernemingen op de interne markt. Controle op overheid- of staatssteun aan ondernemingen is dan ook één van de belangrijkste onderdelen van het Europese mededingingsbeleid. Op Europees niveau zijn hierover ook regels opgenomen. In het Verdrag betreffende de verwerking van de Europese Unie zijn daarom ook regels opgenomen ten aanzien van staatssteun Volgens artikel 107 lid 1 VWEU is het verbod op staatssteun als volgt te definiëren:
‘Behoudens afwijkingen waarin dit Verdrag voorziet, zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.’

Kortom er is sprake van staatssteun als aan de volgende criteria is voldaan:
• Als het voordeel is bekostigd met staatsmiddelen
• Het voordeel zou nooit via de commerciële weg verkregen zijn
• Het betreft een selectief voordeel
• Het voordeel moet de mededinging (dreigen te) vervalsen
• Het voordeel moet een ongunstig effect hebben op het handelsverkeer tussen de lidstaten

3 Huidige situatie, soorten leningen en garantstellingen

3.1 Geldleningen
De gemeente Het Hogeland heeft een aantal leningen verstrekt aan derde partijen. Voor deze leningen loopt onze gemeente het volledige risico wanneer de geldnemer niet kan voldoen aan zijn verplichtingen. Deze geldleningen zijn in de jaarrekening verantwoord in de balans onder de financiële vaste activa.
Het risico dat de leningen niet worden terugbetaald is op dit moment niet groot.

3.2 Secundaire borgstellingen
De gemeente Het Hogeland staat ook secundair borg voor een aantal leningen.
De gemeente loopt voor de secundaire borgstellingen risico, wanneer de geldnemer niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. De gemeente Het Hogeland is volledig verantwoordelijk voor het voldoen van de restschuld. De secundaire borgstellingen staan in de toelichting op de balans in de jaarrekening onder de ‘niet uit de balans blijkende verplichtingen’.

3.3 Tertiaire borgstellingen
Deze vorm van borgstelling heeft betrekking op de achtervangpositie die de gemeente Het Hogeland inneemt bij de leningen van woningcorporaties. Woningcorporaties kunnen, door de achtervangpositie die de gemeente inneemt tegen een lagere rente geld lenen op de kapitaalmarkt. De zekerheidsstructuur van de financiering bestaat uit verschillende lagen. In eerste instantie is de corporatie zelf aansprakelijk voor het voldoen van haar verplichtingen. Wanneer de corporatie niet aan haar verplichting kan voldoen staat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) secundair borg voor deze lening. De gemeente staat tertiair borg. Dit houdt dat de gemeente een risico loopt wanneer zowel een corporatie en het WSW niet kunnen voldoen aan de verplichting. Wanneer zich dat voordoet moet de gemeente een renteloze lening aan het WSW verstrekken. De totale renteloze lening wordt voor 50% gedragen door het Rijk en de andere 50% door de gemeenten. Het deel van de gemeente wordt voor 50% gedragen door de schadegemeente en voor 50% door de overige deelnemende gemeenten. Een schadegemeente is een gemeente waar in de twintig jaar voorafgaand aan het moment dat de renteloze lening wordt aangevraagd, het WSW heeft moeten betalen voor een lening waarvoor de betreffende gemeente een achtervangpositie heeft ingenomen. Dit houdt in dat de renteloze lening voor 100% door alle deelnemende gemeenten moet worden gedragen. De leningen hebben betrekking op financiering van huurwoningen en maatschappelijk vastgoed, nieuwbouw en renovatie.

Binnen het WSW zijn verschillende mogelijkheden om de achtervangpositie in te nemen.
Te weten:
• Ongelimiteerde achtervang
• Gelimiteerde achtervang
• Achtervang per lening

3.3.1 Ongelimiteerde achtervang
Deze overeenkomst wordt afgesloten met het WSW en kan vooraf worden aangegaan. De activiteiten waarvoor de achtervang wordt verleend zijn op dat moment nog onbekend.
De gemeente heeft hierdoor geen mogelijk om te toetsen of de activiteiten binnen het beleid passen.

3.3.2 Gelimiteerde achtervang
Bij deze overeenkomst is in tegenstelling tot de ongelimiteerde overeenkomst een aantal limieten mogelijk. Zoals dat de overeenkomst wordt afgesloten met een limiet per corporatie. Daarnaast kunnen limieten opgenomen zoals het maximale bedrag dat kan worden opgenomen en de termijn worden opgenomen gedurende welke het WSW verplichtingen mag aangaan. Evenals bij de

ongelimiteerde achtervang heeft de gemeente geen mogelijkheden meer om voorafgaand aan het afgeven van een achtervangpositie te toetsen of de activiteiten binnen het beleid passen.

3.3.3 Achtervang per lening

Deze methodiek van het innemen van achtervang is het minst risicovol, omdat per aanvraag voor achtervang de huidige situatie van de woningcorporatie wordt bekeken. Per lening moet worden bekeken waarvoor achtervang gegeven wordt en of dit past binnen de kaders van o.a. staatssteun, het treasurystatuut, de wet Fido en volkshuisvestelijkbeleid (Woonvisie).

De gemeente Het Hogeland heeft gekozen (raadsbesluit van 8 mei 2019) voor het aangaan van een ongelimiteerde achtervangovereenkomst met de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor alle in de gemeente werkzame of in de toekomst werkzame toegelaten instellingen tot het moment van wederopzegging, zodat toegelaten instellingen gebruik kunnen maken van de faciliteiten van het waarborgfonds.
De tertiaire borgstellingen staan in de toelichting op de balans in de jaarrekening onder de ‘niet uit de balans blijkende verplichtingen’.

3.4 Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)

Gemeente Het Hogeland neemt voorts, via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn), deel in zogeheten revolverende fondsen voor het verstrekken van startersleningen en blijversleningen. Door aflossing komt het uitgeleende geld weer terug in het gemeentelijke fonds en is dan opnieuw beschikbaar voor het verstrekken van nieuwe leningen. Op deze wijze blijven de middelen tot in lengte van jaren inzetbaar. Het SVn zou tevens ingezet kunnen worden bij het verstrekken van bijvoorbeeld duurzaamheidsleningen.

4 Beleid/ toetsingskader

In dit hoofdstuk zijn de beleidsregels opgenomen voor het verstrekken van leningen en garanties door gemeente Het Hogeland uit hoofde van de publieke taak.

Uit hoofde van de wet- en (interne) regelgeving die de gemeente het Hogeland moet volgen, geldt het volgende:

1. De leningen en garantstelling die verstrekt worden, moeten getoetst aan de kaders van de staatssteun. Zodra een lening als staatssteun wordt aangemerkt, wordt een lening niet verstrekt.
2. Het verstrekken van leningen en garantstellingen moet altijd uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt en moet passen binnen het gemeentelijk beleid. Er mag geen overmatig risico worden gelopen.
3. Bij het verstrekken van leningen en garantstellingen worden de 'Uitgangspunten publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland' in acht genomen.
4. Leningen en garantstellingen groter dan € 50.000 mogen alleen door het college verstrekt worden nadat de gemeenteraad is geïnformeerd over het voornemen hiertoe en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.
5. Bij de beoordeling van een verzoek aan de gemeente om een lening te verstrekken dan wel om ten behoeve van de aanvrager een garantie af te geven ten gunste van een financiële instelling worden altijd de "Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland" gehanteerd. Voorts wordt bij de toetsing van een aanvraag het stappenplan gevolgd welke is opgenomen bijlage I van deze nota.

Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland;

gelet op artikel 160, lid 1, sub e, en artikel 169, lid 4, van de Gemeentewet;

gelet op artikel 2 en 2a van de Wet financiering decentrale overheden en artikel 3 van het 'Treasurystatuut gemeente Het Hogeland';

Gelet op artikel 7 van de Financiële verordening gemeente Het Hogeland;

gelet op de artikelen 7:850 tot en met 7:870 van het Burgerlijk Wetboek;

gelet op titel 4.2 ('Subsidies') en titel 4.3 ('Beleidsregels') van de Algemene wet bestuursrecht;

gelet op de Uitgangspunten publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland;

overwegende dat openbare lichamen uitsluitend ten behoeve van de publieke taak geldleningen en garanties voor geldleningen kunnen verstrekken;

overwegende dat het aanbeveling verdient beleidsregels vast te stellen inzake het verstrekken van leningen en garanties door de gemeente;

besluit vast te stellen:

Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland.

Hoofdstuk 1 - Algemeen

Artikel 1: Begripsbepalingen

a. aanvraag: een verzoek aan de gemeente om een lening te verstrekken dan wel om ten behoeve van de aanvrager een garantie af te geven ten gunste van een financiële instelling;
b. aanvrager: degene die de aanvraag indient;
c. lening: een lening die, al dan niet door de gemeente Het Hogeland kan worden verstrekt in de vorm van een hypothecaire lening of in de vorm van een onderhandse lening (afhankelijk van de gestelde zekerheden) voor onroerende respectievelijk roerende zaken;
d. garantie: onder garantie wordt in dit document verstaan een borgstelling (ook wel borgtocht genoemd) of een garantie; de garantie wordt afgegeven door de gemeente Het Hogeland ten behoeve van een door de aanvrager bij een financiële instelling aan te trekken lening ter meerdere zekerheid tot nakoming van de verplichtingen die hieruit voortvloeien;
e. financiële instelling: al dan niet commerciële instellingen zoals banken, leveranciers, leasemaatschappijen, waarborgfondsen, die bijvoorbeeld hypothecaire leningen, onderhandse leningen,(consumenten)kredieten, garanties of financial lease kunnen verstrekken.

Artikel 2: Kring van rechthebbenden

1. Leningen en garanties worden verstrekt aan organisaties die bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de gemeente Het Hogeland;
2. Organisaties mogen geen winstoogmerk hebben;
3. Organisaties mogen geen besloten karakter hebben en niet uitsluitend zijn gericht op het uitdragen van overtuigingen en denkbeelden van religieuze levensbeschouwelijke of politieke aard;
4. Organisaties dienen rechtspersoonlijkheid te bezitten;
5. Organisaties moeten in de gemeente Het Hogeland zijn gevestigd.

Artikel 3: Voorwaarden voor het aanvragen van een gemeentegarantie of geldlening

1. De te financieren zaken moeten nodig zijn in het kader van de uitvoering van een publieke taak in de gemeente Het Hogeland. Dat wil zeggen dat ze moeten passen binnen en bijdragen aan het gemeentelijk beleid en het openbaar belang. Tevens moet er met de financiering een voor de gemeente relevant maatschappelijk doel worden gediend. De gemeenteraad geeft door middel van de vaststelling van de programmabegroting, de begrotingswijzigingen en beleidsnota's het richtinggevende en budgettaire kader.
2. De te financieren zaken moeten essentieel zijn voor het voortbestaan of het in voldoende mate kunnen functioneren van de aanvrager.
3. De te financieren zaken moeten in overwegende mate ten goede komen aan de inwoners van de gemeente Het Hogeland en moet fysiek in de gemeente Het Hogeland worden gerealiseerd.
4. De te financieren zaken zijn zonder gemeentelijke lening of borgstelling niet te realiseren. Eerst dienen zelfwerkzaamheid, eigen middelen, subsidiegelden en middelen van sponsoren, etc. door de aanvrager te worden benut.
5. De aanvrager moet aantonen dat deze zelfstandig geen financiering op de markt kan verkrijgen, bijvoorbeeld door middel van het overleggen van verklaringen van minimaal twee financiële instellingen waarin dit wordt bevestigd. Verzoeken om leningen worden geweigerd als de betreffende lening zonder onoverkomelijke bezwaren voor de aanvrager door een financiële instelling kan worden verleend.
6. Een rentevoordeel ten opzichte van een financiële instelling is onvoldoende reden voor verstrekking van een lening door de gemeente.
7. De financiële positie en prognoses van de aanvrager moeten zodanig zijn dat rente en aflossing betaald kunnen blijven worden. Een garantie of lening wordt niet verstrekt indien de te financieren zaken niet voldoende zekerheid bieden voor verhaal van rente en aflossing van de te verstrekken garantie of lening. Dit betekent dat ingeval de te financieren zaak een onroerende zaak is, het recht van hypotheek ten gunste van de gemeente wordt gevestigd en voor roerende zaken een recht van pand wordt verleend.
8. De looptijd van de lening of garantie moet zijn afgestemd op de te verwachten technische (dan wel economische levensduur als deze korter is) gebruiksduur van de activa. De maximale looptijd is 30 jaar.
9. Een aanvraag voor een lening of garantie lager dan € 10.000,- wordt niet in behandeling genomen.
10. Conform artikel 7 'Informatieplicht' van de Financiële Verordening gemeente Het Hogeland 2019 kunnen besluiten ten aanzien van 'leningen, waarborgen en garanties groter dan € 50.000' pas genomen worden nadat de Raad is geïnformeerd en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Artikel 4 Eisen aan de aanvraag

1. Een aanvraag voor een gemeentegarantie of geldlening wordt schriftelijk bij het college ingediend, voordat de aanvrager verplichtingen aangaat in verband met de af te sluiten geldlening.
2. De aanvraag moet worden gedaan door het orgaan, dat daarvoor volgens de statuten van de betreffende organisatie bevoegd is.
3. De aanvraag moet vergezeld gaan van:
   a. een recent uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel;
   b. een exemplaar van de geldende statuten van de organisatie;
   c. een opgave van de bestuurssamenstelling;
   d. tekeningen en technische omschrijving als de gemeentelijke lening de aankoop of verbouwing van een onroerende zaak betreft;
   e. een document waaruit blijkt dat het onderpand vrij is van hypotheek (of van pand als het om roerende zaken gaat);
   f. de laatst bekende taxatiewaarde (niet ouder dan een half jaar) van het onderpand voor de onroerendezaakbelasting ingeval het gaat om een bestaand onroerende zaak;
   g. de jaarrekeningen, inclusief balans en verlies- en winstrekening van de laatste twee boekjaren (indien aanwezig:voorzien van accountantsverklaring). Bij een nieuwe organisatie zoveel afschriften van jaarrekeningen als redelijkerwijs beschikbaar kunnen zijn;

h. de vastgestelde begroting van het huidige boekjaar, het komende boekjaar en een meerjarenbegroting waarin rente en aflossing van de geldlening zijn verwerkt;
i. een gespecificeerde opstelling van de wijze van financiering van de voorgenomen investering. Als het een aanvraag voor een gemeentegarantie betreft moet deze ook zijn voorzien van de concept-leningsovereenkomst met de beoogde financiële instelling dan wel een offerte van de beoogde financiële instelling waarin in ieder geval zijn opgenomen de leenvoorwaarden;
j. een opgaaf van het gemeentelijk publieke belang van de activiteiten van de aanvrager waarop de garantie of geldlening betrekking heeft;
k. eventuele andere bescheiden die het college van burgemeester en wethouders nodig acht om de aanvraag goed te kunnen behandelen.

4. Het college kan bepalen dat één of meer van de onder lid 3 genoemde documenten niet hoeven te worden overgelegd, als dat redelijkerwijs niet nodig is voor het nemen van een besluit op een aanvraag om een garantie of geldlening te verstrekken.
5. Indien bij de aanvraag niet alle gevraagde gegevens worden verstrekt, wordt er een hersteltermijn van vier weken geboden om de gevraagde gegevens alsnog te leveren. Indien ook na het verstrijken van de hersteltermijn de aanvraag niet volledig is, wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.

Hoofdstuk 2. Aanvullende bepalingen aanvraag gemeentegarantie

Artikel 5 Weigeringsgronden

1. Het college wijst de aanvraag om verstrekking van een gemeentegarantie in ieder geval af indien:
    a. de aanvrager (naar redelijke verwachting) niet kan voldoen aan de aan de gemeente garantie verbonden verplichtingen;
    b. twijfel bestaat omtrent het bestaansrecht van de aanvrager gedurende de looptijd van de geldlening waartoe een gemeentegarantie wordt gevraagd;
    c. de waarde van de te realiseren zaak of zaken de gemeente onvoldoende zekerheid biedt voor verhaal van rente en aflossing van de geldlening, ter verkrijging waarvan de gemeentegarantie is gevraagd;
    d. de aanvrager bij de aanvraag onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt;
    e. de raad, na over de voorgenomen gemeentegarantie gehoord te zijn, bedenkingen heeft geuit;
    f. de activiteiten naar het oordeel van het college concurrerend zijn met reeds aanwezige voorzieningen waar gelijke of gelijksoortige activiteiten worden verricht.
2. Geen garantie is mogelijk indien een beroep kan worden gedaan op een voorziening in de vorm van een (nationaal) waarborgfonds zoals Waarborgfonds Sociale Woningbouw, Waarborgfonds voor de Zorg en Waarborgfonds Kinderopvang. De gemeente heeft dan vaak wel een zogenaamde achtervangfunctie bij een waarborgfonds.
3. Specifiek voor sport geldt dat er wordt samengewerkt met de Stichting Waarborgfonds Sport(SWS). Zonder medewerking van dit Fonds wordt in beginsel geen garantie door de gemeente verstrekt. Deze stichting biedt naast een borgstelling van 50% ook een aanvullende toetsing zoals een sporttechnische keuring en een jaarlijkse controle van de begroting en jaarrekening. Er wordt aansluiting gezocht bij de eisen aan een borgstelling van het SWS.

Artikel 6 Overige criteria en verplichtingen

1. Het college maakt het besluit om al dan niet garantie te verstrekken door middel van een brief bekend aan de aanvrager. Bij verstrekking van een gemeentegarantie worden voorwaarden in die brief opgenomen met betrekking tot: maximale hoogte, maximale looptijd en wijze van aflossing van de door een financiële instelling te verstrekken geldlening waarvoor de gemeentegarantie wordt verstrekt;
2. De aanvrager heeft een instandhouding- en onderhoudsverplichting van het onderpand. De aanvrager verplicht zich daarom tot het afsluiten van opstal- en inboedelverzekeringen en het in goede staat houden van het onderpand gedurende de gehele looptijd van de geldlening of garantie. Hiertoe moeten gedurende de looptijd van de geldlening in de exploitatiebegroting

van de aanvrager voldoende financiële middelen worden opgenomen. De gemeente heeft de mogelijkheid eenmaal per twee jaar controle uit te oefenen of de onroerende zaak, waarop de hypotheek is gevestigd, voldoende wordt onderhouden.

3. De aanvrager verstrekt jaarlijks de exploitatiebegroting en een financieel jaarverslag aan het college, opdat het college het financiële beheer van de organisatie kan beoordelen. Dit gebeurt binnen drie maanden na vaststelling door het bevoegd orgaan. Tevens wordt een kopie van de meest recente verzekeringspolis van de opstal meegezonden.
4. Het college dient schriftelijk te worden geïnformeerd indien en zodra substantiële financiële tegenvallers in de exploitatie van de organisatie dreigen op te treden of ingeval er liquiditeitsproblemen ontstaan.
5. Zonder toestemming van het college is de geldnemer niet toegestaan nieuwe geldleningen, rekening courantovereenkomsten of borgtochten aan te gaan, gelden uit te lenen, gelden te beleggen dan wel een organisatiewijziging door te voeren.
6. Zonder voorafgaande toestemming van het college is het de geldnemer niet toegestaan onroerende zaken te vervreemden, te bezwaren dan wel te veranderen van bestemming.
7. De te verstrekken garantie moet voldoen aan de geldende regelgeving rondom staatssteun.
8. De gemeentegarantie wordt pas geacht te zijn verleend, nadat de aanvrager door ondertekening uitdrukkelijk en zonder voorbehoud met de overeenkomst en de daarin vastgelegde garantieverplichtingen heeft ingestemd.
9. De borgtochtverklaring aan de financiële instelling (geldgever) wordt afgegeven onder de volgende voorwaarden:
    a. de geldgever is verplicht zijn bestaande of toekomstige zekerheden eerst uit te winnen voordat de gemeente aangesproken wordt;
    b. als de gemeente aangesproken wordt als borg, treedt zij in de rechten van de geldnemer;
    c. gemeente wordt gevrijwaard van uit de gemeentegarantie voortvloeiende verplichtingen, wanneer de geldgever een of meer zekerheden niet geheel of gedeeltelijk heeft aangewend, tenzij de gemeente hiervoor vooraf schriftelijk toestemming heeft verleend;
    d. de geldgever dient erop toe te zien dat bij vervreemding van de onroerende zaak, de geldlening volledig wordt afgelost en de afgegeven gemeentegarantie daarmee komt te vervallen;
    e. de geldgever dient de gemeente jaarlijks te informeren over de restantschuld van de geldlening;
    f. bij ingebrekestelling van de geldnemer dient de gemeente daarvan direct een afschrift te ontvangen van de geldgever;
    g. de geldgever verleent geen uitstel van betaling aan geldnemer zonder schriftelijke toestemming van de gemeente;
    h. de geldgever zal de faciliteiten betreffende de geldlening niet verhogen of uitbreiden zonder schriftelijke toestemming van de gemeente;
    i. als de gemeente krachtens de garantie een betaling verricht in de plaats van een in gebreke gebleven geldnemer, is de regresvordering van de gemeente en een eventueel faillissement van de geldnemer bevoorrecht op eventuele andere vorderingen die een geldverstrekker op de geldnemer heeft.
10. Een verleende garantie kan worden ingetrokken of gewijzigd indien de overeenkomst van de geldlening waarop de garantie betrekking heeft niet binnen zes maanden na verzending van het besluit tot garantieverlening tot stand komt.

Hoofdstuk 3. Aanvullende bepalingen aanvraag geldlening

Artikel 7 Weigeringsgronden

1. Het college wijst de aanvraag om verstrekking van een geldlening in ieder geval af indien:
    a. de aanvrager naar redelijke verwachting niet kan voldoen aan de aan de geldlening verbonden verplichtingen;
    b. twijfel bestaat omtrent het bestaansrecht van de aanvrager gedurende de looptijd van de geldlening;

c. de waarde van de te realiseren investering de gemeente onvoldoende zekerheid biedt voor verhaal van rente en aflossing van de geldlening, ter verkrijging waarvan de geldlening is gevraagd;
d. de aanvrager bij de aanvraag onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt;
e. de raad, na over de voorgenomen geldlening gehoord te zijn, zwaarwegende bedenkingen heeft geuit;
f. de activiteiten naar het oordeel van het college concurrerend zijn met reeds aanwezige voorzieningen waar gelijke of gelijksoortige activiteiten worden verricht.

Artikel 8 Overige criteria en verplichtingen

1. Een gemeentegarantie heeft de voorkeur boven een gemeentelijke geldlening. Indien een garantievoldoende is, wordt geen geldlening door de gemeente verstrekt.
2. De gemeente sluit alleen lineaire leningen af.
3. De hoogte van het in rekening te brengen rentepercentage bedraagt het door de huisbankier van de gemeente Het Hogeland geoffreerde rentepercentage (voor leningen van dezelfde omvang en met gelijke rente- en aflossingsvoorwaarden) met een minimum van 1%. Het rentepercentage wordt vermeerderd met 0,5% ter dekking van administratie- en risicokosten.
4. Tevens geldt dat alle uit de aanvraag voortvloeiende kosten (notariskosten en eventuele overige kosten) voor rekening zijn van de aanvrager.
5. De leningsaanvraag wordt getoetst aan de geldende regelgeving rondom staatssteun. Het in lid 2 vermelde rentepercentage kan worden verhoogd met een toeslag voor marktconformiteit vanuit deze toets.
6. De aanvrager moet instemmen met een aantal voorwaarden zoals voorafgaande toestemming van de gemeente voor een aantal juridische handelingen zoals statutenwijziging, onderverhuur, wijziging bestemming van het onderpand, en vervreemding van het onderpand door de organisatie gedurende de contractperiode van de geldlening. Bij vervreemding van het onderpand dient de geldlening volledig te worden afgelost.
7. Gedurende de looptijd vindt een volledige aflossing plaats waardoor het financiële risico van de gemeente in de loop der jaren steeds verder afneemt.
8. Vervroegde aflossing van de geldlening is te allen tijde boetevrij toegestaan. Na vervroegde aflossing is het niet mogelijk bij de gemeente opnieuw een geldlening aan te vragen voor dezelfde onroerende zaak.
9. De aanvrager verplicht zich ten aanzien van de als zekerheid gestelde onroerende zaak of zaken indien mogelijk een recht van hypotheek te vestigen ten gunste van de gemeente, waarbij de aanvrager de kosten van de vestiging van deze rechten draagt.
10. De aanvrager heeft een instandhouding- en onderhoudsverplichting van het onderpand. De aanvrager verplicht zich daarom tot het afsluiten van een opstalverzekering en het in goede staathouden van het onderpand gedurende de gehele looptijd van de geldlening of garantie. Hiertoe moeten gedurende de looptijd van de geldlening in de exploitatiebegroting van de aanvrager voldoende financiële middelen worden opgenomen. De gemeente heeft de mogelijkheid eenmaal per twee jaar controle uit te oefenen of de onroerende zaak, waarop de hypotheek is gevestigd, voldoende wordt onderhouden.
11. De aanvrager verstrekt jaarlijks de exploitatiebegroting en een financieel verslag aan het college, opdat het college het financiële beheer van de aanvrager kan beoordelen. Dit gebeurt binnen drie maanden na vaststelling door het bevoegd orgaan. Tevens wordt een kopie van de meest recente verzekeringspolis van de opstal meegezonden.
12. Het college dient schriftelijk te worden geïnformeerd indien en zodra substantiële financiële tegenvallers in de exploitatie van de organisatie dreigen op te treden of ingeval er liquiditeitsproblemen ontstaan.
13. Zonder toestemming van het college is de aanvrager niet toegestaan nieuwe geldleningen, rekening courantovereenkomsten of borgtochten aan te gaan, gelden uit te lenen, gelden te beleggen dan wel een organisatiewijziging door te voeren.
14. Zonder voorafgaande toestemming van het college is het de aanvrager niet toegestaan onroerende zaken te vervreemden, te bezwaren dan wel te veranderen van bestemming.
15. De notariële akte inzake de hypothecaire geldlening zal pas kunnen worden gepasseerd, nadat de aanvrager juridisch eigenaar is van de betreffende onroerende zaak.
16. Bij het beëindigen van de activiteiten of opheffing van de organisatie/aanvrager gedurende de looptijd van de geldlening en bij wijziging van de doelstelling van de organisatie, waardoor die

niet meer in aanmerking zou komen voor een geldlening, wordt het niet terugbetaalde deel van de aflossingen rente ineens opeisbaar door de gemeente. Mocht het resterende bedrag niet worden terugbetaald, dan kan de gemeente gebruik maken van het recht van parate executie. Bij toepassing van dit artikel neemt de gemeente de nodige zorgvuldigheid in acht.

17. In geval van voorfinanciering door de gemeente bij een zaak, waarbij terugbetaling door de aanvrager middels een jaarlijkse bijdrage/huurverhoging plaatsvindt, gelden in beginsel dezelfde uitgangspunten als bij een aanvraag voor een geldlening.

Hoofdstuk 4. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 9 Hardheidsclausule

In het geval strikte toepassing van deze beleidsregels gevolgen met zich meebrengt die onevenredig zijn in verhouding tot de met de regeling te dienen doelen, kan het college besluiten in afwijking van deze beleidsregels.
Besluiten tot het verlenen van garantie in afwijking van deze beleidsregels worden door het college gemeld aan de gemeenteraad.

Artikel 10 Slotbepaling

Deze beleidsregels zijn niet van toepassing op garanties en leningen die zijn verleend voor de datum van inwerkingtreding van deze beleidsregels.

Artikel 11 Datum inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op de derde dag na bekendmaking in het Gemeenteblad.

Aldus besloten in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van 5 november 2019

Burgemeester en wethouders van Het Hogeland,
De secretaris, P.P.M. van Vilsteren
De burgemeester, H.J. Bolding

Bijlage I

Stappenplan
Het volgende stappenplan kan dienen als toetsingskader kan dienen voor toekomstige aanvragen.

1. Voldoet de organisatie aan de volgende criteria?
   a. de organisatie moet bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de gemeente Het Hogeland;
   b. de organisatie heeft geen winstoogmerk;
   c. de organisatie heeft geen besloten karakter en is niet uitsluitend gericht op het uitdragen van overtuigingen en denkbeelden van religieuze levensbeschouwelijke of politieke aard;
   d. de organisaties bezit rechtspersoonlijkheid;
   e. de organisaties is in de gemeente Het Hogeland gevestigd.

2. Past de aanvraag binnen het wettelijk kader en binnen de 'Uitgangspunten publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland'?

a. Europees: er is geen sprake van ongeoorloofde staatssteun.

b. Wet Fido/Uitgangspunten: er is sprake van een publieke taak. Dit betekent dat de te financieren zaken nodig zijn in het kader van de uitvoering van een publieke taak in de gemeente Het Hogeland. Tevens moet er met de financiering een voor de gemeente relevant maatschappelijk doel worden gediend.
De volgende criteria zijn daarbij bepalend en moeten worden getoest:
- maakt de aanvrager al gebruik van een structurele gemeentelijke subsidie?
- sluit de aanvraag aan op door de gemeenteraad van Het Hogeland vastgestelde prioriteiten, vastgelegd met een specifiek besluit, kadernota, programmabegroting of beleidsplan?
- Is de te financieren zaak essentieel voor het voortbestaan of het in voldoende mate kunnen functioneren van de aanvrager?
- Wordt de te financieren zaak fysiek in de gemeente Het Hogeland gerealiseerd?
- Komt de te financieren zaak in overwegende mate ten goede komen aan de inwoners van de gemeente Het Hogeland?
  De verwachte baten dienen te worden gespecificeerd en verantwoord:
  - Wie heeft baat bij de af te geven lening of garantie?
  - Hoe groot is deze groep?
  - Hoe groot zijn de verwachte baten voor deze groep?

c. Financiële verordening: er is een zekerheid bedongen, indien dit mogelijk was. Dit dient in principe het recht van eerste hypotheek of pandrecht te zijn. Bij voldoende zekerheidsstelling behoort de notariële volmacht ook tot de mogelijkheden.

3. Heeft de instelling de gemeente nodig voor de financiering van de gewenste investering?
   a. De aanvrager kan aantonen dat zij zonder garantstelling door de gemeente geen lening kan verkrijgen. Dit wordt aangetoond door minimaal twee verklaringen van financiële instelling te overleggen waaruit blijkt dat een lening zonder garantstelling niet mogelijk is.
   b. Het is niet mogelijk om de garantstelling bij een waarborgfonds onder te brengen.

c. Bij aanvraag om en geldlening: de aanvrager kan aantonen dat alle mogelijke (andere) financieringsbronnen zijn onderzocht en geen lening kan afsluiten bij een financiële instelling, zelfs niet met garantstelling door de gemeente. Dit wordt aangetoond door middel van minimaal twee verklaringen van financiële instellingen te overleggen waarin dit wordt bevestigd.
d. Nagegaan wordt in hoeverre de aanvrager poging heeft gedaan c.q. nog kan doen om het bedrag van de aan te trekken geldlening te verlagen door bijvoorbeeld zelfwerkzaamheid, eigen middelen, subsidiegelden en/of sponsoring.

4. Eisen aan de aanvraag: worden alle benodigde documenten aangeleverd?
   a. Is de aanvraag voor een gemeentegarantie of geldlening schriftelijk bij het college ingediend,voordat de aanvrager verplichtingen is aangegaan in verband met de af te sluiten geldlening?
   b. Is de aanvraag gedaan door het orgaan, dat daarvoor volgens de statuten van de betreffende organisatie bevoegd is?
   c. zijn de volgende documenten aangeleverd?:
      - een recent uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel;
      - een exemplaar van de geldende statuten van de organisatie;
      - een opgave van de bestuurssamenstelling;
      - tekeningen en technische omschrijving als de gemeentelijke lening de aankoop of verbouwing van een onroerende zaak betreft;
      - een document waaruit blijkt dat het onderpand vrij is van hypotheek (of van pand als het om roerende zaken gaat);
      - de laatst bekende taxatiewaarde (niet ouder dan een half jaar) van het onderpand voor de onroerendezaakbelasting ingeval het gaat om een bestaand onroerende zaak;
      - de jaarrekeningen, inclusief balans en verlies- en winstrekening van de laatste twee boekjaren (indien aanwezig :voorzien van accountantsverklaring). Bij een nieuwe organisatie zoveel afschriften van jaarrekeningen als redelijkerwijs beschikbaar kunnen zijn;
      - de vastgestelde begroting van het huidige boekjaar, het komende boekjaar en een meerjarenbegroting waarin rente en aflossing van de geldlening zijn verwerkt;
      - een gespecificeerde opstelling van de wijze van financiering van de voorgenomen investering. Als het een aanvraag voor een gemeentegarantie betreft moet deze ook zijn voorzien van de concept-leningsovereenkomst met de beoogde financiële instelling dan wel een offerte van de beoogde financiële instelling waarin in ieder geval zijn opgenomen de leenvoorwaarden;
      - een opgaaf van het gemeentelijk publieke belang van de activiteiten van de aanvrager waarop de garantie of geldlening betrekking heeft;
      - eventuele andere bescheiden die het college van burgemeester en wethouders nodig acht om de aanvraag goed te kunnen behandelen.

5. Loopt de gemeente met de verstrekking van de garantstelling of geldlening een verantwoord risico?
   a. De aanvrager wordt in staat geacht om op langere termijn de rente en aflossing van de aangegane lening binnen haar exploitatie op te brengen. Deze beoordeling vindt plaats aan de hand van de financiële jaarstukken en (meerjaren)begroting van de instelling of, indien van toepassing, door een waarborgfonds.
   b. De aanvrager heeft voldoende eigen vermogen.
   c. Toekomstige uitgaven en inkomsten kunnen worden opgevangen binnen de exploitatie van de aanvragende partij.
   d. Er bestaat geen twijfel omtrent het bestaansrecht van de aanvrager gedurende de looptijd van de geldlening.

e. De waarde van de te realiseren investering biedt de gemeente voldoende zekerheid voor verhaal van (rente en) aflossing van de geldlening, ter verkrijging waarvan de geldlening is gevraagd;

5. Middels een collegebesluit wordt de aanvraag voor het verstrekken van een lening of garantstelling toegekend dan wel afgewezen. Het volgende is hierbij van belang:
   a. Het college besluit pas nadat de raad de mogelijkheid heeft gehad wensen en bedenkingen te uiten (bij aanvragen groter dan € 50.000).
   b. Bij vestrekking van een lening of garantstelling worden de risico's voor het weerstandsvermogen van de gemeente nader toegelicht.
   c. De garantstelling wordt middels een beschikking en akte van borgtocht verleend. Afwijzing van een verzoek gebeurt eveneens via een beschikking.
   d. Bij verstrekking van een lening of garantstelling worden in de beschikking alle voorwaarden en verplichtingen opgenomen waaronder de garantstelling wordt verleend of lening wordt verstrekt.

6. Ten slotte dienen de randvoorwaarden in acht te worden genomen, zoals genoemd in Hoofdstuk 4 in de "Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Het Hogeland".